

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/234/2014
Identifikačné číslo spisu:	5011896845
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5011896845.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke N. rod. E. naposledy bývajúcej v P., zomrelej XX. marca XXXX, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 22 D 668/1997, o dovolaní dedičky H., bývajúcej v A. v štáte X. A. zastúpenej JUDr. Emilom Molnárom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Záhradnícka č. 9, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2013 sp. zn. 10 CoD 20/2011, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2013 sp. zn. 10 CoD 20/2011 vo výroku, ktorým bolo zrušené uznesenie Okresného súdu v Žiline z 19. mája 2010 č. k. 22 D 668/1997-129 a vec vrátená na ďalšie konanie z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

V poradí druhým uznesením zo dňa 19. mája 2010 č. k. 22 D 668/1997-129 Okresný súd Žilina, výrokom I. určil všeobecnú cenu majetku poručiťky 50.093,87 €, výšku dlhov poručiťky 0 € a čistú hodnotu dedičstva poručiťky 50.093,87 €. Výrokom II. súd potvrdil nadobudnutie vo výroku bližšie špecifikovaných nehnuteľností - rodinného domu spolu so zastavanou plochou a záhradou v cene 48.488,02 €, 20 ks akcií Investičného fondu PSIPS s hodnotou 663,88 € a zostatku na bežnom devizovom účte, po prepočte vo výške 941,97 €, nadobúdateľovi Q., s povinnosťou vyplatiť ustupujúcim spoludedičkám H., S., každej sumu 16.697,96 € ako výplatok ich zákonného dedičského podielu. Výrokom III. určil súd odmenu a hotové výdavky poverenej notárky v celkovej sume 460,18 € a dedičovi Q. uložil povinnosť zaplatiť sumu 460,18 €, do pokladne notára ako trovy konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd skonštatoval, že poručiťka zomrela bez zanechania závetu, prípadne listiny o vydedení a ako jej zákonní dedičia v I. dedičskej skupine podľa § 473 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, boli zistené jej deti: syn Q., dcéra H., dcéra S. a dcéra R.. K odôvodneniu výroku I. súd uviedol, že podľa vyhlásenia dedičov Q. a H. zo dňa 10.5.2010 uskutočneného pred notárom ako súdnym komisárom bol ustálený majetok, ktorý sa nachádzal vo vlastníctve poručiťky ku dňu jej smrti. Ostatný majetok považujú vyššie uvedení dedičia za sporný. Toto vyhlásenie pri uplatnení § 175k ods. 3 O.s.p. spôsobuje nezaradenie akýchkoľvek ďalších vecí do

súpisu aktív a pasív dedičstva. K odôvodneniu výroku II. súd poukázal na doterajší priebeh konania, v ktorom, či už pre neúčast' niektorých dedičov alebo prednášanie protichodných vyjadrení dedičov o aktívach a pasívach dedičstva, vznikala častá potreba odročovať pojednávania. Dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva nebola dosiahnutá a preto súd s prihliadnutím na zásadu účelného využitia nehnuteľností, ktoré sú predmetom dedičstva, potvrdil nadobudnutie nehnuteľností Ivanovi Věndrinskému, ktorý ako jediný z dedičov má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Dedičské právo ostatných dedičov zostáva zachované v podobe práva na peňažný výplatok, zodpovedajúci veľkosti ich zákonných podielov. O odmene a hotových výdavkoch poverenej notárky súd rozhodol podľa § 13 a § 18 ods. 1a vyhlášky č. 31/93 Z.z. o odmenách a náhradách notárov.

Uznesením z 21. januára 2011 č. k. 22 D 668/1997-145 Okresný súd Žilina podľa § 29 ods. 2 v spojitosti s § 29 ods. 6 O.s.p. ustanovil Libušu Nogovú za opatrovníčku dedičiek S. a R., za účelom doručenia uznesenia vydaného v tejto dedičskej veci dňa 19. mája 2010 č. k. 22 D 668/1997-129. O ustanovení opatrovníčky pochádzajúcej z rodinného prostredia dedičiek súd rozhodol, pretože sa rozhodnutie súdu nepodarilo doručiť na súdu známe adresy vyššie uvedených dedičiek v zahraničí.

Na odvolanie dedičiek S. a R. proti uzneseniu o určení všeobecnej ceny majetku poručiťky a potvrdení dedičstva (čl. 129) Krajský súd v Žiline uznesením z 27. marca 2013 sp. zn. 10 CoD 20/2011, odvolanie dedičky S. odmietol a napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že prostredníctvom listín a podacích lístkov predložených odvolateľkami v odvolacom konaní mal súd za preukázané, že odvolateľky súdu prvého stupňa ešte v roku 2005 oznámili zmenu ich adries v zahraničí a preto doručenie napadnutého uznesenia súdu (z č. l. 129) súdom ustanovenej opatrovníčke p. Y., nemal za zodpovedajúce zákonným ustanoveniam. Za účinné doručenie napadnutého uznesenia mal odvolací súd až doručenie K. ktorá bola splnomocnená, tak dedičkou S. N., ako aj následne R., na ich zastupovanie v dedičskom konaní. Odmietnutie odvolania dedičky S., odvolací súd odôvodnil oneskoreným podaním odvolania po uplynutí lehoty na podanie odvolania, keď napadnuté rozhodnutie pre S. prevzala jej zástupkyňa dňa 21.6.2011 a odvolanie v jej mene bolo podané až dňa 8.7.2011. Zrušenie napadnutého uznesenia na podklade odvolania dedičky R., súd odôvodnil odňatím možnosti konať pred súdom, keď súd prvého stupňa po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia v dedičskej veci, nenariadil pojednávanie a ani žiadnym spôsobom nekonal s dedičkami R. a S.. Odvolací súd taktiež vytkol súdu prvého stupňa spôsob potvrdenia nadobudnutia dedičstva a s poukazom na ustanovenia § 483 a § 484 veta prvá OZ v spojení s § 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p. skonštatoval, že v prípade ak nedôjde k dohode dedičov o vyporiadaní dedičstva, tak je nutné potvrdiť nadobudnutie dedičstva všetkým dedičom vo výške ich dedičských podielov, ku každej veci radenej do dedičstva.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvého stupňa, podala dedička H. dovolanie a navrhla aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že odvolanie dedičky R. odmietne alebo alternatívne, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a namietala, že jej bola nesprávnym postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, pretože jej v rozpore s § 209 ods. 1 O.s.p. nebolo doručené odvolanie dedičky R. a k jej odvolaniu sa dovolateľka nemohla vyjadriť. Proti napadnutému rozhodnutiu taktiež namietala, že je postihnuté inou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., pretože odvolací súd nesprávne vyhodnotil predložené listiny a podacie lístky ako preukazujúce účinné oznámenie zmeny adresy R. v cudzine. V súvislosti s touto vadou (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) taktiež namietala, že je rozhodnutie nepreskúmateľné, pretože odvolací súd riadne neodôvodnil, resp. sa dostatočne nezaoberal výpovednou a dôkaznou hodnotou predložených listín. Dovolateľka napokon taktiež tvrdila, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., pretože odvolací súd nesprávne právne posúdil podmienky pre ustanovenie opatrovníka účastníkovi, ktorému sa nepodarilo doručiť na neznámu adresu v cudzine.

K podanému dovolaniu sa vyjadrila N. a N. ako právni nástupcovia pôvodného dediča Q., zosnulého dňa XX.X.XXXX. Vo svojich vyjadreniach zhodne uviedli, že sa s podaným dovolaním stotožňujú a sa k nemu „pripájajú“.

K dovolaniu sa vyjadrili taktiež dedičky S. a R., ktoré uviedli, že v dovolaní uplatnené dovolacie dôvody nie sú dané, napadnuté rozhodnutie je vecne správne a jeho odôvodnenie je dostatočné a presvedčivé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu vyplývajúceho z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V predjednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla dedička H. dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení, prípustnosť jej dovolania preto z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. navyplýva. S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. (t. j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Vychádzajúc z obsahu dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Z obsahu spisu vyplýva, že proti uzneseniu súdu prvého stupňa (č. l. 129) podala odvolanie, tak dedička S. (č.l. 166 a doplnené na č. l. 179-181) ako aj dedička R. (č. l. 183-185 spisu). Odvolania oboch dedičiek obsahovali skutkovú a právnu argumentáciu. Odvolanie dedičky S. bolo zaslané ostatným dedičom, t. j. p. R. (č.l. 176) a p. Q. (č.l. 177), resp. ich zástupcom v konaní na vyjadrenie. Spis bol následne predložený krajskému súdu (predkladacia správa č. l. 207 spisu), ktorý o podaných odvolaniach rozhodol. Odvolanie dedičky R. nebolo pred rozhodnutím odvolacieho súdu o jej odvolaní doručované ostatným dedičom.

Podľa § 209 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch

neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Podľa § 209a ods. 1 O.s.p. ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete, doručí súd prvého stupňa bezodkladne odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili.

Podľa § 211 ods. 1 veta tretia O.s.p. odvolací súd sám odstráni vady pri doručovaní odvolania a výzvy podľa § 209a ods. 1 tak, že sám vykoná doručovanie.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa doručil a vyzval účastníkov dedičského konania podľa § 209a ods. 1 O.s.p., aby sa pred rozhodnutím odvolacieho súdu vyjadrili k odvolaniu dedičky S. proti uzneseniu o dedičstve (č. l. 129). S ohľadom na skutočnosť, že odvolací súd neskôr odmietol odvolanie dedičky S. ako oneskorene podané, nebol súd prvého stupňa podľa vyššie citovaného § 209a ods. 1 O.s.p. povinný tieto úkony vykonať. Tie isté procesné úkony (doručenie odvolania ostatným účastníkom a výzva na vyjadrenie k podanému odvolaniu) neboli súdom prvého stupňa, ale vykonané vo vzťahu k odvolaniu podanému dedičkou R. taktiež proti uzneseniu o dedičstve, pričom na podklade jej odvolania odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa. Tento nedostatok (doručenie odvolania a výzvy na vyjadrenie) nebol napravený v priebehu odvolacieho konania podľa § 211 ods. 1 O.s.p., ani procesnou aktivitou odvolacieho súdu. Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že nedoručením odvolania dedičky R. proti uzneseniu o dedičstve, ostatným účastníkom dedičského konania na vyjadrenie, ak na jeho podklade bolo neskôr odvolacím súdom zrušené ním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa o dedičstve, bola nesprávnym postupom súdu dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., pretože jej bolo pred rozhodnutím odvolacieho súdu znemožnené sa vyjadriť k skutkovej a právnej argumentácii vyslovenej dovolateľkou p. R. v jej odvolaní.

So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľke bola v danom prípade odňatá možnosť pred súdom konať. Dovolanie dovolateľky je preto nielen prípustné (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Výskyt niektorej z procesných vady zmätočnosti konania podľa § 237 ods. 1 O.s.p. je vždy dôvodom pre zrušenie rozhodnutia postihnutého touto závažnou vadou konania. Z vyššie uvedených dôvodov preto najvyšší súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vo výroku, ktorým zrušil uznesenie Okresného súdu Žilina z 19. mája 2010 č. k. 22 D 668/1997-129 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.